

Bespaar leed en houd grip op de (gemeentelijke) zorgkosten met de inzet van Nu Niet Zwanger®

Februari 2025

Stip op de horizon

Een gezonde generatie in 2040¹ vraagt om een kansrijke start². Succesvolle voorbereiding op, of bescherming tegen een zwangerschap, begint met de vraag of iemand nu een kinderwens heeft³. Die belangrijke vraag moet vaker gesteld worden en willen GGD'en met de inzet van Nu Niet Zwanger® (NNZ) normaliseren.

Kinderwensverkenning is relevant:

- ! omdat niet iedereen meekrijgt (opvoeding/ onderwijs) hoe die zichzelf kan beschermen tegen een zwangerschap, of zich daarop kan voorbereiden;
- ! omdat niet iedereen automatisch beschikt over de daarvoor nodige gezondheidsvaardigheden, context, verantwoordelijkheidsgevoel of middelen;
- ! omdat er geen algemene publiekscampagnes zijn die burgers over deze onderwerpen informeren.

NNZ is leed- én kostenbesparend

De kosten voor het begeleiden van één vrouw in kwetsbare omstandigheden gedurende de bevalling en het éérste jaar na de geboorte van het kind kunnen fors zijn⁴ en variëren van **€7.000** tot bijna **€55.000**^{4,5}. Deze maatschappelijke kosten komen voor rekening van gemeenten en verzekeraars en lopen na het eerste levensjaar van het kind verder op⁶.

Effectiviteit van NNZ

Cliënten vinden het fijn dat naar hun kinderwens wordt gevraagd. Niet (nog eens) geconfronteerd worden met een onbedoelde zwangerschap geeft rust en opluchting⁸. NNZ is als interventie opgenomen in de databank [Loketgezondleven.nl](https://loketgezondleven.nl) en staat beschreven in de richtlijnen van zowel het Nederlandse Huisartsen Genootschap (NHG) als de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG). Meer dan 300 gemeenten (89%) voeren NNZ uit. Per regio zijn meer dan 50 instellingen en organisaties bij de uitvoering betrokken.

Stoppen met Nu Niet Zwanger betekent:

- ! toename onbedoelde zwangerschappen;
- ! toename kansengelijkheid en gezondheidsverschillen;
- ! verdwijnen van cliëntgerichte samenwerkingen tussen medisch- en sociaal domein;
- ! hulpverleners leren niet in gesprek te gaan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie;
- ! geen persoonlijke en praktische begeleiding meer aan professionals en cliënten;
- ! verlies van een vangnet voor wie moeizaam wordt bereikt.

Probleem voor mensen in kwetsbare omstandigheden:

- Hulpverleners zijn handelingsverlegen om met hun cliënten in gesprek te gaan over kinderwens. Zij ervaren persoonlijke drempels en voelen zich vaak niet verantwoordelijk.
- ≠ Het is niet opgenomen in hun werkprocessen (zoals intake, voortgang en/of evaluatie van zorg);
 - ≠ Het is geen onderdeel van hun opleiding of richtlijn.

Nu Niet zwanger zorgt dat mensen in kwetsbare omstandigheden wel zelf regie kunnen nemen over hun kinderwens en niet overvallen worden door een onbedoelde zwangerschap.

Kosten van een regionaal NNZ programma

NNZ helpt kosten aan de voorkant te besparen. Uit de MKBA⁴, uitgevoerd door Society Impact in opdracht van de VNG, blijkt dat de kosten van een NNZ programma over een periode van 4 jaar **€ 403**^{4,5} per deelnemer bedraagt. Zeven GGD'en financieren NNZ inmiddels vanuit de inwonersbijdrage. Mogelijkheden voor wettelijke verankering of oormerken van middelen via het gemeentefonds worden onderzocht⁷.

Noten:

1. GALA Gezond en Actief Leven Akkoord, Ministerie van VWS, 2023
2. Actieprogramma Kansrijke Start, Ministerie van VWS, 2018
3. Schleiffert, H., van der Velpen, P., Rijlaarsdam, C.W. et al. Zet in op reproductieve gezondheid voor gezonde generaties. TSG Tijdschr Gezondheidswet 102, 28–32 (2024).
4. Nu Niet Zwanger, Onderzoek naar de maatschappelijke effecten en kosten van ongewenste zwangerschap, Society Impact, 2020.
5. De bedragen uit de MKBA van 2020 zijn niet geïndexeerd naar 2025
6. Het verzamelde casemateriaal geeft te weinig handvatten om met zekerheid aan te geven welke interventies dat mogelijk allemaal betreft.
7. Staatssecretaris Karremans tijdens het begrotingsdebat jeugd van 11 november 2024
8. Jeeninga, W., & Cloin, J. C. M. (2021). Nu niet zwanger in Midden-Brabant: Bereik en ervaringen van hulpverleners en cliënten. Tranzo, Tilburg University.